

O upevňování vědeckých vazeb vojenských škol s vojsky

Upravený a zkrácený obsah článku generálporučíka V. G. Reznichenka, zasloužilého vědeckého pracovníka RSFSR, doktora vojenských věd, profesora, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 3/1985.

Nynější období rozvoje společnosti je charakterizováno rychlým vědeckotechnickým pokrokem, který přináší důležité změny i do vojenství. Na základě nepřetržitého zdokonalování prostředků ozbrojeného zápasu se nutně zvětšuje šíře vědeckého výzkumu ve všech oblastech vojenské teorie. Vznikající problémy se musí řešit ve velmi omezených lhůtách a stejně rychle musí být uváděny do života. To vše vyžaduje hluboké změny pracovního stylu jak vojenských vědeckých pracovníků, tak i generálů a důstojníků ze sféry praktického života a činnosti vojsk. Jde o další upevnění vazby tvůrčího myšlení a tvůrčí práce, o zvyšování odpovědnosti důstojnického sboru za včasné rozvíjení vojenské teorie v plném souladu se zvýšenými tempy zdokonalování zbraní a bojové techniky, jakož i za hluboké zvládnutí výsledků vojenského výzkumu a rychlé zavádění do praxe.

Cílem článku je objasnit některé organizační a metodické návrhy pro upevňování vědeckých vazeb vojenských škol s vojsky na základě zkušeností Vojenské akademie M. V. Frunze.

Ministr obrany SSSR maršál Sovětského svazu S. L. Sokolov zdůrazňuje, že před vojenskými školami stojí úkol neustále udržovat krok se životem, s požadavky vojenské vědy a vojenského umění. Za tím účelem

vojenské školy kromě výuky konají rozsáhlou vědeckou práci, zaměřenou jak na zpracování aktuálních problémů vojenského umění se zřetelem na perspektivy rozvoje celého vojenství, tak i na zdokonalování forem a metod výuky a výchovy posluchačů v zájmu zvyšování jejich připravenosti k plnění funkčních povinností u vojsk. Oba směry vědecké práce se organizují a uskutečňují v úzkém spojení s vojsky.

Vojenské školy jsou důležitými středisky vědecké práce: podílejí se na řešení problémů vojenské výstavby a hlavních směrů technického vybavení vojsk a na zdokonalování forem a způsobů jejich bojové činnosti. Dříve se tato práce vykonávala postupně: nejdříve ve vojenských školách a vědeckovýzkumných ústavech byly zkoumány aktuální otázky vojenské teorie a potom se u správy Ministerstva obrany SSSR se zřetelem k výsledkům jejich práce zpracovávaly příslušné návrhy, které byly po prověření na cvičeních upřesňovány a teprve potom přicházely k vojskům jako oficiální ustanovení. Tento proces trval celá léta. Avšak v průběhu vědeckotechnického pokroku se tato metodika postupně dostala do protikladu se životem a činností vojsk (sil) i s jejich potřebami.

Je samozřejmé, že i v současné době se na vojenskou teorii požaduje rozpracování

základních a aplikovaných výzkumných prací ve všech oblastech výstavby a přípravy ozbrojených sil, hluboké pronikání do charakteru a zvláštností soudobé války, výklad mechanismu fungování jejich zákonů a všestranné vysvětlování zákonitostí i tendencí rozvoje výzbroje a způsobů vedení bojové činnosti. Průběh se zvětšil rozsah výzkumných úkolů, zkrátily se časové lhůty pro jejich vyřešení, vznikla nutnost hlubokého vědeckého řešení každého z problémů a [co je zvláště důležité] potřeba neprodleného zavádění výsledků vojenské teorie do života. To vše vyvolalo naléhavý problém upřesnění soustavy vědecké práce a sloučení tvořivého úsilí vojenských škol a vojsk. Zkušenost předsvědčivě dokazuje, že vědecká práce bude plodnější a dynamičtější pouze tehdy, bude-li tvůrčí úsilí pracovníků vědy z akademiků a pracovníků z praxe vojsk úzce spojeno a koordinováno na přesném plánovitém základě.

Zvláště vysoká účinnost vědecké práce vojenských škol je zabezpečena při jejím centralizovaném plánování na dlouhodobém základě společně s řadou vojenských okruhů. To umožňuje naplňovat rozpracování teoretických prací, studií, disertací a učebnic jak v otázkách operačního umění a taktiky, tak v metodice výcviku a výchovy příslušníků ozbrojených sil za účelem zdokonalování plnohodnotného výcviku vojsk. Pouze za účasti vojenských okruhů mohou vojenské školy zpracovávat prakticky hodnotné výcvikové a metodické pomůcky pro vojska. Bez účasti vojenských okruhů je pro pracovníky vojenských škol obtížné řešit

komplexní vědecké problémy, které souvisí se zpracováním perspektivních směrů rozvoje výzbroje a bojové techniky, jakož i způsobů jejich použití v boji a operaci. Jako „spoluvykonavatelé“ mohou poskytnout vojenským školám neocenitelnou pomoc, budou-li do vědeckého výzkumu zapojeny již v jeho počáteční etapě.

Tento způsob upevňování tvůrčích vazeb umožňuje dovedně kombinovat výzkum a praktické ověřování jeho výsledků i návrhů od samého počátku rozpracování stanoveného tématu. Napomáhá značně zkrátit čas potřebný na zpracování vědeckovýzkumného úkolu nebo studií, urychlit proces zavedení vědeckých výsledků do praxe vojsk, rozšiřuje operačně taktický a vojenskotechnický obzor důstojníků od vojsk i praktické návyky vojenských teoretiků, napomáhá příslušníkům armády úspěšně zvládnout vojenskou techniku, lépe využívat jejich bojových možností a aktivněji se podílet na zdokonalování způsobů vedení boje (operace).

Jak dokazují zkušenosti, hlavními formami vědecké práce akademiků a vojsk mohou být: účast profesorského a učitelského sboru i posluchačů na přípravě a provedení plánovaných cvičení s vojsky i velitelsko-štabních cvičení, především zkušebních a výzkumných; společná účast na přípravě a provedení vojenskovědeckých konferencí; kolektivní zpracování vědeckých studií, komplexních vědeckovýzkumných prací a učebních pomůcek; zdokonalování a rozvoj návyků posluchačů při konání vojenskovědecké práce u vojsk.

Účast učitelů a posluchačů na plánování cvičení s vojsky a velitelsko-štabních cvičeních má velký význam pro upevňování vzájemných vědeckých a výcvikových metodických vazeb. Slouží zájmům zdokonalování profesionálních kvalit učitelů a zvyšování účinnosti výcviku i výchovy posluchačů; napomáhá velitelům a štabům svazků (útvárů) při zvyšování úrovně plnohodnotného výcviku vojsk na základě nejnovějších výsledků vojenské teorie.

Hlavním obsahem tvůrčích vazeb akademiků s vojsky mohou být: studium a zevšeobecnování zkušeností vojsk týkajících se určitých problémů vysokoškolskými učiteli, poskytování pomoci velitelům a štabům při zpracování nových a složitých učebních úkolů v procesu operační, bojové a politické přípravy, ověření nebo výzkum mnoha aktuálních otázek, vědeckých témat řešených na vojenských školách během cvičení.

V posledních letech se představitelé akademiků častěji účastní mnoha cvičení s vojsky i velitelsko-štabních cvičení. Během nich napomáhají ředitelství cvičení při školení velitelů a štabů v metodách kvalitnějšího procvičení učebních úkolů s podřízenými, v dovedném používání nových zásad vojenského umění a předávají jim zkušenosti z organizace a provádění vědeckého výzkumu.

Přípravu učitelů na cvičení je účelné zahájit včas, ihned, jakmile akademie obdrží od vojenského okruhu vyznění o tématu, rozsahu a lhůtách jejich konání. Příprava zpravidla zahrnuje ujasnění tématu a učebních cílů cvičení, prostudování období a učebních otázek procvičovaných při cvičení, jakož i cílů a otázek výzkumu; hluboké zvládnutí základních dokumentů a vědeckých prací týkajících se daného tématu; stanovení konkrétních témat výzkumu

a metod vědeckého bádání, jakož i těch teoretických otázek, které je účelné během cvičení ověřit.

Učitelé se přípravy i cvičení zpravidla účastní ve štábu ředitelství cvičení (ve skupině rozehry, výzkumu, rozboru aj.). Pracují-li např. ve skupině rozehry, mohou se zřetel k teoretickým pracím akademií i ke zkušenostem z lokálních válek napomáhat štábu ředitelství cvičení při vytváření složité bojové situace, zabezpečující nejen zevrubné procvičení tématu a učebních úkolů, ale také studium zkoumaných otázek nebo ověření daných teoretických poznatků.

Učitelé zařazení do skupiny výzkumu se zpravidla podílejí na zpracování celkového plánu výzkumu i dílčích plánů výzkumu, přičemž vycházejí z charakteru cvičení a úkolů uložených jim ředitelstvím cvičení i velením akademie (katedrou), a stanoví, ve kterých obdobích a při kterých taktických situacích budou uskutečněny určité experimenty. Velkou pozornost je přitom nutné věnovat také přípravě příslušných velitelů a jejich jednotek ke splnění výzkumných úkolů, zvláště jde-li o nové otázky. Někdy pro ně sestavují vzory grafů, tabulek a jiných dokumentů, do nichž se později zapisují údaje zjištěné během určité bojové situace. Statistické údaje umožňují udělat velmi důležité závěry a návrhy. Podle našeho názoru tento způsob zaslouží se rozsáhlé zavedení do praxe vojsk.

Ve skupině rozboru se učitelé spolu s důstojníky štábu obvykle podílejí na rozboru rozhodnutí přijatých cvičícími, rozpracovaných plánů a činnosti cvičících vojsk, jakož i na výběru charakteristických a poučných příkladů, které se při cvičení vyskytly, na zevšeobecnění všeho nového, co bylo zjištěno při procvičování učebních a výzkumných úkolů, na formulaci příslušných závěrů a návrhů, včetně závěrů o praktickém ověření dříve vypracovaných teoretických zásad.

Přitom je nutné zdůraznit, že účast na cvičeních je pro učitele velmi užitečná. Zdokonalují své znalosti otázek taktiky, operačního umění a velení vojskům, nabývají praktické dovednosti v oblasti organizace a vedení cvičení a z činnosti svazků a útvarů, z jejich taktických zkušeností vybírají vše nové a pokrokové. Výsledky cvičení se potom zevšeobecnují v akademickém měřítku a předávají se profesorskému a učitelskému sboru k využití ve vyučovacím procesu a v teoretickém výzkumu.

Mluví-li se o důležitosti vojskových i velitelsko-štábních cvičení pro teoretické bádání a zvyšování kvality vědeckých prací, je nutné zdůraznit dva momenty. Předně je

nutné zvyšovat tvůrčí aktivitu vyšších i nižších velitelů, politických orgánů, štábů i vojsk při zkoumání teoretických otázek. Je účelné, aby velitelé svazů, svazků i útvarů a jejich štáby při výzkumné práci společně s učiteli účastnicími se cvičení se neomezovali na praktické ověřování teoretických závěrů vypracovaných ve školách a vědeckých zařízeních, nýbrž aby se sami aktivněji podíleli na vědeckých pokusech a sami podněcovali vědecký výzkum nejúčinnějších způsobů plnění operačních a taktických úkolů.

Za druhé, je velmi důležité, aby činnost profesorského a učitelského sboru při cvičeních neměla ráz určité „autonomnosti“ nebo „uzavřenosti“ dané výlučně akademickými zájmy. Vědci i praktikové musí pracovat jako jednotný kolektiv v zájmu kvalitního vyřešení společných výzkumných úkolů a tvořivě navzájem doplňovat své možnosti. Právě při takovémto přístupu k práci bude nejdokonaleji zabezpečena pevná vazba tvořivého myšlení a tvořivé práce.

Příprava a konání výzkumných zkušebních cvičení. V důsledku rozvoje výzbroje a bojové techniky vzniká nutnost upřesnit nebo vypracovat nové způsoby jejich bojového použití a zdokonalovat vojenskou teorii jako celek. Prvou část tohoto úkolu zpravidla a nejčastěji řeší vojska a druhou část vojenské akademie na základě zevšeobecnění zkušeností ze cvičení s vojsky a z operačních cvičení. To však ne vždy zabezpečilo jejich včasné a kvalitní splnění a nezdědkoválo k určitému odtržení teoretických zásad od praktických potřeb. Právě tím se vyhranila otázka účinnějšího použití takové formy vědecké práce, jako jsou výzkumná (zkušební) cvičení. Tato cvičení představují tvůrčí spojení vojenských vědců a praktiků. Při nich vojska a vojenské školy společně řeší důležité vědecké problémy. Jejich předností je možnost dát rozsáhlá výcviková opatření zcela do služeb vědeckého bádání.

Těmto cvičením musí předcházet rozsáhlé přípravné práce u vojsk i v akademii. Je nutné nejdříve prozkoumat stav řešení zvoleného problému, vymezit otázky, které je nutné zkoumat a ověřit, dostatečně dlouho před cvičením vykonat jejich hluboký vědecký rozbor, nalézt způsoby řešení a stanovit praktická opatření pro předběžné zkoumání některých z nich na plánovaných cvičeních na vojenských školách a u vojsk. Je nutné včas zvolit účelnou pracovní metodiku, určit složení účastníků se vojsk, sestavit výzkumné skupiny, zpracovat plány jejich činnosti, uložit úkoly rozhodčím, velitelům svazů, svazků a útva-

rů, štábům, vybavit je formulací speciálních dotazníků, tabulek a grafů, stanovit způsob předkládání závěrů po obdobích a konečných výsledků. Veškerá tato rozsáhlá a namáhavá práce vyžaduje spojené úsilí vojsk, vojenských škol i vědeckovýzkumných ústavů a přísně centralizované řízení.

Praxe dokázala, že před takovými cvičeními je nezbytné uskutečnit dílčí pokusy ke zjištění potenciálních možností soudobé výzbroje a bojové techniky a vypracovat způsoby jejich použití v boji, jakož i přípravu velitelů, štábů a vojsk ke splnění nejdůležitějších otázek při cvičení. To vše společně umožní efektivněji provádět výzkumná a zkušební cvičení, prakticky ověřovat předem vypracované vědecké závěry a návrhy, lépe využívat možností vojsk k zevrubnému vyřešení problematických otázek a urychlovat proces zavádění výsledků vědeckého výzkumu do života. Velitelé svazů, svazků a útvarů, politické orgány a štáby, kteří se takových cvičení zúčastní, mají možnost hlouběji proniknout do nových problémů taktiky a operačního umění, hledat způsoby praktického zvládnutí zásad vojenské teorie a rychleji získávat zkušenosti ve zdokonalování operační a bojové přípravy. Velitelstvo-štábní orgány zapojené do ředitelství cvičení mají možnost tvořivě řešit otázky soudobé teorie a praxe opírající se o vědecký aktiv akademii a výzkumných vědeckých ústavů a využívat výsledků jejich výzkumu ke kvalitnímu splnění úkolů podle současných i perspektivních plánů vědecké práce. Představitelé akademii a vědeckovýzkumných ústavů mohou zase plně využívat výsledků takových cvičení ke zvyšování kvality rozpracovávaných studií, vědeckovýzkumných prací, monografií a disertací.

Důležitým směrem upevňování tvůrčích vazeb vojenských škol s vojsky je **společná příprava a provedení vojenskovědeckých konferencí**. Na nich se zpravidla přednášejí nejaktuálnější a nejsložitější otázky teorie vojenského umění. Organizují se na vojenských školách za účasti představitelů vojsk a u štábů vojenských okruhů, svazů a svazků s přizváním představitelů vojenských akademii a vědeckovýzkumných ústavů. Každé konferenci musí předcházet důkladná příprava: včasné tvůrčí rozpracování aktuálních otázek a experimentální výzkum, zpracování návrhu teoretické práce týkající se daného tématu a teprve referátů pro konferenci a jejich zaslání vojskům, ostatním akademii a vojenskovědeckým ústavům, příprava vystoupení účastníků konference od vojsk a vojenských škol. Velký význam má pečlivé zpracování hlavního referátu, v němž musí být

zdůrazněny pouze důležité otázky a uvedeny alternativní způsoby jejich řešení. Téma konference, lhůta, způsob jejího konání a teze hlavního referátu je nutné vojskům oznámit včas. K účasti na ní je účelné pozvat velitele svazů, svazků, představitele štábů, vojenských škol a vědeckovýzkumných ústavů. V zájmu tvůrčího posouzení tématu je účelné pro nejaktuálnější a také sporné otázky určovat několik přednášejících.

Materiály konferencí, zvláště přednesené návrhy na důležité otázky, je nutné pozorně prostudovat a zevšeobecnit. Koná-li se konference u vojsk, je účelné její závěry zaslat nejen nadřízenému štábu, ale také zainteresovaným vojenským školám a vědeckovýzkumným ústavům. Materiály konferencí je účelné zevšeobecnit a vydat k rozšíření vojskům a jiným vojenským školám a vědeckovýzkumným ústavům, což umožní jejich využívání v bojové a operační přípravě velitelů, štábů a vojsk i při výcviku a výchově posluchačů, jakož i ve vědecké práci.

Ke zvýšení účinnosti a významu vojenskovědeckých konferencí na akademii je účelné, aby na nich byla rozšířena účast vedoucích funkcionářů ústředního aparátu Ministerstva obrany SSSR, generálů a důstojníků druhů ozbrojených sil i druhů vojsk, velitelů a politických pracovníků. Je samozřejmé, že představitelé všech institucí se na ně musí patřičně připravit, ve svých vystoupeních vysvětlit své názory na vědecké výsledky posuzovaného tématu a seznámit účastníky se zkušenostmi při řešení určitého problému v procesu operační a bojové přípravy. Nesmí to být výklad o vlastní práci, nýbrž stručná zpráva s vysvětlením názorů na složité, především neřešené problémy. Praxe dokazuje, že k vytvoření tvůrčího ovzduší na vojenskovědecké konferenci je účelné plánovat vedle hlavního referátu ještě jeden až dva koreferáty. Všichni ostatní účastníci jsou povinni věcně, stručně, avšak zdůvodněně vysvětlit své názory na odpovídající otázky, bez ohledu na to, co o nich obsahují jiné závěry nebo návrhy. Ovzduší tvůrčí diskuse je hlavní známkou účinnosti konference. Koná-li se konference na téma, které vyžaduje širší posouzení, je možné vedle společného zasedání organizovat práci účastníků po sekcích s povinným přednesením závěrů o jejich práci na společném zasedání.

Je nutné zdůraznit velký praktický i teoretický význam vojenskovědeckých konferencí konaných u štábů svazů, svazků a dokonce útvarů za účasti představitelů vojenských škol a vědeckovýzkumných ústa-

vů. Společné konference jsou jednou z nejúčinnějších forem upevňování spojení teorie s praxí. Soustavná a aktivní účast vojenských vědců z vojenských škol a vojskovědeckých ústavů na konferencích, zásadní vyjadřování se k posuzovaným otázkám a zprávy o výsledcích výzkumu na jedné straně obohacují vojenské školy novými materiály ze zkušeností vojsk, jichž lze využívat při vědeckovýzkumné práci a ve vyučovacím procesu, a na druhé straně jsou pružným způsobem přenášejí výsledků teoretického výzkumu vojenských škol k vojskům a zevšeobecňování zkušeností jiných vojenských okruhů.

Společné zpracování vědeckých studií a vědeckovýzkumných prací je nejvyšší formou upevňování vědeckých vazeb vojenských škol a vědeckovýzkumných ústavů s vojsky. Zavedení této formy umožnila zvýšená úroveň připravenosti velitelů svazků i svazů a štábů, jejich schopnosti nejen ověřovat teoretické návrhy vypracované na vojenských školách a vědeckých institucích, ale také samostatně provádět vědeckou práci v zájmu rozvoje vojenského umění. Mnohé vojenské akademie se aktivně podílejí na plnění tohoto úkolu. Jako hlavní řešitelé sestávají a rozepisují úkoly spoluřešitelům (jiným vojenským akademikům, vědeckým ústavům, svazům), koordinují s nimi postup práce na uloženém tématu, přejímají a zevšeobecňují jejich materiály, určují otázky, které vyžadují dopracování nebo praktické ověření u svazků (útvárů), organizují tato opatření a práci redakčně zpracovávají.

Vojskové štáby jako spoluřešitelé v tomto případě zpracovávají uložené části s využitím zkušeností vojsk, samostatně nebo společně s představiteli vojenských škol ověřují zpracované návrhy na cvičeních a ve stanovené době předkládají dokončené vědecké práce hlavnímu řešiteli. V dalším se podílejí na recenzi nebo posouzení celé práce a organizují praktické ověření návrhů obsažených v jejich částech.

Existuje i druhá varianta tvůrčí spolupráce vojenských škol s vojsky v oblasti zpracování teoretických studií a výcvikové metodických pomůcek, při níž autorský kolektiv vojenské školy na základě zobecněných zkušeností vojsk a především vykonaného teoretického výzkumu sám připraví návrh vědecké práce a zašle jej spoluřešitelům u vojsk k recenzi a ověření zpracovaných návrhů na cvičeních.

Praxe však ukazuje, že přednost je nutné dát první variantě této spolupráce, protože umožňuje rozsáhleji využívat tvůrčího potenciálu velitelů, politických orgánů i štábů při řešení daného úkolu a pružněji

uskutečňovat praktické ověřování výsledků výzkumu.

Společná vědecká práce vojenských škol, vědeckovýzkumných ústavů a štábů při přípravě vědeckých prací přináší velký užitek. Umožňuje účinněji využívat výhod každého ze spoluřešitelů, kombinovat bohatou zkušenost vojsk a zevrubný teoretický výzkum vojenských škol, důkladně zpracovat nejdůležitější otázky soudobých problémů vojenského umění a přiblížit vědecký výzkum k praktickým potřebám armády.

Je jisté, že pro velitele a štáby, značně zatížené každodenní služební činností, není snadné vykonávat rozsáhlé teoretické práce: nedostává se lidí ani času. Stejnou obtíž pocítují i akademie: rozsah a složitost vědecké práce se neustále zvětšují, avšak zatížení vyučováním se nezměňuje, nýbrž je stále složitější. Úspěšné řešení tvůrčích úkolů za těchto podmínek vidíme nejen v hledání optimální kombinace výcvikové a vědecké činnosti, nýbrž také ve zvyšování účinnosti společného uskutečňování vědecké práce silami vojenských škol a vojenských okruhů. Jedním ze způsobů k dosažení tohoto cíle může být rozsáhlejší začleňování učitelů vojenských škol, kteří jsou na stáží u vojsk, k řešení teoretických prací. Avšak při jejich velmi krátké době trvání je to velmi obtížné, protože vyčleněný čas stačí jen k osvojení konkrétních služebních povinností podle zastávané funkce.

Je zřejmé, že je třeba prodloužit trvání stáží učitelů u vojsk a uskutečňovat je vzájemnou výměnou: důstojník — učitel koná stáž na funkci např. náčelníka štábu svazku, který mezitím pracuje jako učitel. To umožní ještě více upevnit vazby vojenských škol, především vojenských akademií s vojenskými okruhy, zvyšovat úroveň praktické připravenosti profesorského a učitelského sboru, pružněji využívat vojskových zkušeností a lépe vybírat a připravovat učitele. Zároveň tím bude umožněno zvyšovat tvůrčí potenciál vojsk a účinnost jejich vědecké práce.

Vojskové akademie, vedle rozsáhlých teoretických prací, každoročně připravují pro vojska různé učební pomůcky a metodická doporučení, které se týkají aktuálních otázek taktiky a operačního umění. Napomáhají velitelům svazků a útvárů i důstojníkům štábů úspěšně si tyto otázky osvojit a cílevědomě a efektivně cvičit podřízené při vedení soudobé bojové činnosti za současných podmínek s přihlédnutím k tendencím rozvoje vojenství.

Jedním ze způsobů upevňování vědeckých vazeb akademií s vojsky je **společné zpracování komplexních vědeckovýzkum-**

ných témat. Takové práce se uskutečňují zpravidla v oblasti nejdůležitějších, perspektivních směrů vývoje taktiky, operačního umění a jiných odvětví vojenských znalostí. Jejich tematiku, cíl a obsah zpravidla určuje nadřízený štáb. Vojenské školy jako hlavní řešitelé obvykle zašlou vojenským okruhům příslušné úkoly, které stanoví otázky pro vědecké zpracování, jakož i způsob organizace dílčího ověřování zjištěných výsledků na cvičeních s vojsky. V případě potřeby se jejich komplexní ověření v mnoha případech uskutečňuje podle rozhodnutí hlavního velitele pozemních vojsk na zkušebním cvičení, jemuž někdy předchází příprava a konání dílčích vědeckých vojenských zkoušek. Taková metoda umožňuje v podmínkách blízkých objektivním zjišťovat skutečné možnosti zkoumaných sil a prostředků a shromáždit faktický materiál pro zpracování vojenskotechnických a operačně taktických závěrů.

Všechny materiály rozpracované vědeckovýzkumnou prací u štábů svazů se zpravidla zasílají hlavnímu řešiteli (vojenské škole, vědeckovýzkumnému ústavu). Tam se přijaté materiály po zevšeobecnění a rozboru musí pečlivě porovnat s výsledky vlastního výzkumu. Přitom je důležité zjistit míru a hloubku teoretického řešení vědeckovýzkumné práce, její soulad s pokyny nadřízeného štábu a zadaným úkolem, účelně odstranit zjištěné nedostatky doplňujícím společným výzkumem vojenské školy (vědeckovýzkumného ústavu) a vojenských okruhů.

Podle důležitosti vědecké práce, cílů výzkumu a zjištěných závěrů je možné na základě zhodnocení podle rozhodnutí velitelství zpracovat monografie, učební pomůcky a návrhy pro vojska, které jsou formami praktické realizace výsledků vědeckovýzkumné práce ve vyučovacím procesu vojenských škol i v přípravě velitelů, štábů a vojsk.

Důležitým směrem zvyšování účinnosti vědecké práce je **další zdokonalování připravenosti posluchačů vojenských škol k jejímu provádění u vojsk.** Tato oblast služební činnosti je jednou z hlavních funkčních povinností všech důstojníků a generálů. Proto je úkolem vojenských škol, především vojenských akademií, dobře připravit posluchače k jejímu vykoná-

vání v dovedné kombinaci s ostatními aspekty jejich budoucí činnosti u vojsk.

Hlavním způsobem řešení daného problému je zlepšování vědecké úrovně a kvality školení posluchačů k zajištění jejich vysoké ideologické, politické, operačně taktické, vojenskotechnické a metodické připravenosti, k vypěstování nejen velitelských vlastností jako jsou vůle, rozhodnost a pracovitost, ale také dovednosti tvůrčím způsobem, se zřetelem k zásadám vojenské teorie a s předvídáním řešit konkrétní úkoly v podmínkách bojové situace i v míru.

Na vojenských školách se soustavně zdokonalují programy, metodiky přípravy a provádění různých druhů zaměstnání a aktivizuje se práce vojenskovědeckých společností. Upřesňování učebních programů se ubírá cestou jejich naplňování novými otázkami, které souvisejí se zaváděním moderních prostředků ozbrojeného zápasu, s vypracováním a zdokonalováním způsobů vedení boje (operace), se stále se zvětšujícími požadavky na zvyšování bojové pohotovosti vojsk, na praktický výcvik důstojníků a na jejich dovednost velet svazkům (úvarům) v míru i za války. Účinnou formou školení posluchačů na velitelských akademiích je praxe u vojsk, jejíž dovedné uskutečňování jim umožňuje zvládnout širší okruh povinností velitelů a důstojníků štábů při vedení útvarů v míru. Vytváří příznivější podmínky pro posluchače k propagaci pokrokových vědeckých myšlenek a metod organizace vědecké práce u vojsk. Aby byli důstojníci připraveni k plnění takového úkolu, je účelné, aby na akademiích v rámci vojenskovědeckých společností byly s nimi probrány metody organizace a provádění vědecké práce. Velký užitek přináší častá setkání posluchačů s významnými vědci a zkušenými generály a důstojníky od vojsk, jejich přednášky pro posluchače, členy vojenskovědeckých společností při katedrách k aktuálním problémům vojenského umění, organizace bojové a politické přípravy i služby vojsk. To vše bude napomáhat aktivizovat a zvyšovat účinnost vědecké práce u vojsk a úspěšně řešit úkoly armády, které se týkají rozvoje vojenského umění, zdokonalování a zvládnutí soudobé bojové techniky a výzbroje, a to spojeným úsilím akademií a vojsk.